

Kállai Benedek*

Nyüvedei Református Egyházközség

Vásárhelyi János dési szolgálata

Vásárhelyi János¹ apai nagybátyja, Vásárhelyi Boldizsár 1894–1918 között belmissziói lelkészként szolgált a dési gyülekezetben, 1914-től pedig esperesként irányította a dési egyházmegyét. Innen 1918-ban Kolozsvárra távozott, helyét pedig unokaöccse, Vásárhelyi János vette át, miután az április 18-án megtartott egyházközségi közgyűlés egyhangúlag megválasztotta a gyülekezet lelkipásztornak.² Ekkor a dési gyülekezet két lelkipásztori állást tartott fenn. Az adminisztrátor, tehát ügyvezetői teendőket ellátó lelkész Vásárhelyi János évfolyamtársa, Farkas Albert volt, ő pedig a belmissziói és iskolafelügyelői lelkészi állást töltötte be, amely értelemszerűen a gyülekezet belmissziói tevékenységeinek irányítását jelentette. Vásárhelyi János csupán három évig, 1918. július 1-től 1921. augusztus 14-ig szolgált a dési gyülekezetben.³

* Kállai Benedek (Nagyvárad, 1993) elemi iskoláit szülőfalujában, Jákóhodoson, illetve Szalárdon végezte, középiskolai tanulmányait pedig a nagyváradi Ady Endre Elméleti Líceumban. 2012-ben felvételizett a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetbe, ahol 2018-ban fejezte be tanulmányait. Jelenleg a Nyüvedei Református Egyházközség lelkipásztora és a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző és Zeneművészeti Kara, valamint Római Katolikus Teológia Kara által működtetett Ökumené Doktori Iskola hallgatója. Kutatási területe: Vásárhelyi János élete és munkássága. E-mail cím: k_benci@yahoo.com.

¹ Vásárhelyi János 1888. június 12-én született Maroscsúcon, lelkési családban. Lelkesi oklevelet a Kolozsvári Theológiai Fakultáson szerzett (1906–1910). Segédlelkési szolgálatot Kolozsváron, a Monostori úti parochiális körben végzett (1910 júliusa–1911 júliusa), majd Besztercére hívták meg lelkipásztornak, ahol 1911 júliusa és 1918 júliusa között szolgált (1912 novemberétől 1913 júniusáig Németországban és Svájcban volt tanulmányi úton). Következő szolgálati helye Dész, majd 1921 novemberétől a kolozsvár-alsóvárosi gyülekezet volt. 1923–1926 között a Kolozsvári Református Egyházmegye esperese, majd 1926–1936 között egyházkerületi főjegyző-püspökhelyettes. 1936. június 30-án egyhangúlag választják meg az Erdélyi Református Egyházkerület 42. püspökének. Ötven év lelkési és 25 év püspöki szolgálat után 1960. december 11-én, 72 évesen hunyt el.

² Ld. A Dési Református Egyházközség Levéltára, D/301. Presbyteri gyűlések jegyzőkönyve 1917–1922-ig (DészEhkLvt D/301) 97/1918. április 18. Személyi változások gyülekezeteinkben. In: *Református Szemle* 11. (1918/4), 81. Az esperes beiktatása. In: *Református Szemle*, 7. (1914/28), 452. Esperesválasztás a dési egyházmegyében. In: *Református Szemle*, 7. (1914/19), 301–302. Magyarai Hunor – Veres Tünde: *A Dési Református Egyházmegye templomai*. Székelyudvarhely 2012, 43.

³ Az Erdélyi Református Püspöki Levéltár az Erdélyi Református Egyházkerületi Levéltárban (a továbbiakban: EREL-PüspLvt). Vásárhelyi János nyugdíjbejelentő lap. 1924. március 17.

Vásárhelyi János azt jegyezte be emlékiratába, hogy dési szolgálatának első két hónapját kizárólag a gyülekezet tagjainak és magának a gyülekezetnek a megismerésére fordította, amelyet egyrészt családlátogatásokkal, másrészt az egyházközségről írt monográfia tanulmányozásával igyekezett elérni, és csak ezután alkotott magának munkaprogramot. Akárcsak Besztercén, itt is nagy hangsúlyt fektetett az igehirdetésekre, és nem csak a vasárnapiakra, hanem a „külső-igehirdetési szolgálatokra” is, vagyis a temetésekre, esketésekre és keresztelesekre.⁴ Dési szolgálatának ideje alatt főként a besztercei évek kapcsán is említett Friedrich Rittelmeyer (1872–1938), s mellette még Adolf Schmitthenner (1854–1907) német teológusok hatottak igehirdetésére. Prédikációkat fordított tőlük, tanulmányozta exegetikai útmutatásait, illetve az igehirdetések témaválasztásánál hagyatkozott rájuk, de prédikációinak tartalmi kidolgozásánál nem igazodott hozzájuk. Ebben az időszakban elsősorban a személyes kegyesség ápolására összpontosított igehirdetéseivel, s ezt főként azáltal gyakorolta, hogy rámutatott az evangélium vigasztalására, amely az első világháború utáni összeomlás és letargia éveiben fokozottan szükséges volt.⁵

A dési évek Vásárhelyi számára elsősorban az erőgyűjtés és ismeretszerzés idejének bizonyultak. Egyrészt a nyári, iskolai szünet hónapjai, másrészt a háborús helyzet miatti kényszerű nyugalom adott számára lehetőséget arra, hogy elmélyítse teológiai ismereteit. Ezekben az években tanulmányozta Johannes Weiss német teológus (1863–1914), a vallástörténeti iskola képviselője által szerkesztett újszövetségi kommentárokat és a Pál apostolról írt nagyobb terjedelmű munkáját, illetve Friedrich Niebergall gyakorlati teológus (1866–1932) újszövetségi gyakorlati írásmagyarázatait. Szintén ebben az időben kezd el románul tanulni, hogy alkalmazkodjék az impériumváltással kialakult új helyzethez.⁶

A gyülekezet állapotának megmérése után Vásárhelyi belmissziói programot alkotott, amelyben a szeretetszolgálat beindítása, a Konfirmáltak Egyesületének újjászervezése, az ifjúsági munka és a déscichegyi gyülekezet gondozásának megszervezése szerepelt. A Konfirmáltak Egyesületét, amelynek hivatása a szeretetmunka végzése lett volna, még Vásárhelyi Boldizsár indította be, de Vásárhelyi János Désre érkezésekor már megszűnt ténylegesen működni. Az egyesület magában foglalta a gyülekezet férfi tagjait is, ennek ellenére elnökségét és tagságát kizárólag nők alkották. Az újjászervezés az elnökség megújításával kezdődött és folytatódott a csütörtökönként felváltva tartott bibliaórákkal és kulturális előadá-

Vásárhelyi János: *Emlékeim I.* Kézirat. 155. B. D. [Borbáth Dániel.]: Vásárhelyi János püspök életrajza. In: *Református Szemle* 29. (1936/19–20), 294. DsEhkLvt D/301, 97/1918. július 7.

⁴ Vásárhelyi János: *Emlékeim I.* 155–156.

⁵ Uo. 163–164.

⁶ Uo. 155., 174., 188.

sokkal. A heti alkalmak során bibliai előadások, illetve egyházi kérdésekről szóló ismertetések hangzottak el, amelyeken a jelenlévők megvitatták, hogy az akkori forrongó időkben milyen munkák volnának esedékesek. Végül külön bizottságot hoztak létre a szeretetszolgálat végzésére, amely főleg a szegény emberek ruhával és lábbelivel való ellátásában nyilvánult meg. Az újjászervezett Konfirmáltak Egyesületének 700 tagja lett 1920 decemberére.⁷

A gyülekezet ifjúságát egyrészt a hitükben kívánta megerősíteni, másrészt keresztyén nemzeti műveltségüket igyekezett gyarapítani. A fiúk körében minden próbálkozása kudarcba fulladt, viszont a lányokat sikerült leányegyesületbe szerveznie. Összejöveteleiket novembertől áprilisig vasárnap délutánonként tartották, amelyeken a Vásárhelyi János által kitűzött témákról tartottak előadásokat, szavaltak, énekeltek, és természetesen hite erősítő előadások és bibliamagyarázatok hangzottak el, illetve műsorral léptek fel a gyülekezet felnőtt tagjai részére szervezett összejöveteleken. A leányegylet előbb 62, később 80 tagot számlált. Ez a Konfirmáltak Egyesületének alosztályaként működött, és az alkalmak mindkettőben bibliakörként és önképzőkörként is működtek.⁸

Vásárhelyi János Désen is nagy hangsúlyt fektetett a szeretetszolgálatra, a szegények támogatására. A gyülekezet szegényeit rendszeresen részesítette anyagi támogatásban. 1919-ben perselyezést hirdetett a „templomi koldusok” megsegítése érdekében. A Konfirmáltak Egyesületének tagjaival 1920-ban karácsonyi ünnepélyt rendezett a déscichegyi gyerekeknek. A dési tímárok, cipészek és csizmadíák bevonásával ingyen lábbeliket készíttetett télire a déscichegyi és a belvárosi szegény iskolás gyerekeknek. Ekkor Dészicahygyen több mint 50 lábbelit osztottak ki.⁹

Ebben az időben a várostól néhány kilométerre fekvő Dészicahygy-telepen alakult református közösség is a dési egyházközséghez tartozott, amely ekkor már több százsz lelket számlált, viszont a hívek lelkigondozására az addigi dési lelkészek nem sok gondot fordítottak. A cichegyi reformátusok Désre jártak be istentiszteletekre, mivel akkor még sem templomuk, sem lelkészük nem volt, a dési lelkészek pedig csak temetésekre jártak ki a telepre, a gyerekek vallásos oktatása

⁷ Vásárhelyi: *Emlékeim* I. 170–71. Dési Református Egyházközség Levéltára, D/164. Presbyteri gyűlések jegyzőkönyve 1956–1958-ig (DésEhkLvt D/164) 39/1956. július 12. DésEhkLvt D/301., Presbyteri gyűlések jegyzőkönyve 1917–1922-ig. 51/1920. december 5.

⁸ Vásárhelyi: *Emlékeim* I. 170–171. DésEhkLvt D/301, 51/1920. december 5. Uo. 94/1921. június 19. EREL-PüspökLvt, 198/1958. június 10. Jegyzőkönyvi kivonat a Dési Református Egyházközség 1958. június 9-én tartott ünnepi gyűléséről.

⁹ Vásárhelyi János: *Emlékeim* I., 173. EREL-PüspLvt 198/1958. június 10. Jegyzőkönyvi kivonat a Dési Református Egyházközség 1958. június 9-én tartott ünnepi gyűléséről; DésEhkLvt D/301, 94/1921. június 19.

és nevelése pedig hiányos volt. Vásárhelyi János elhatározta, hogy elkezd és megszervezi a déscichegyi hívek közötti szolgálatot. Hetente két napon, eleinte a tjesember rozoga szekeren utazott ki Dészicichegyre az iskolai vallástanítás elvégzésére, vasárnap délutánonként pedig istentiszteleteket tartott az ottani iskola osztálytermében. Továbbá gyülekezeti tanácsot szervezett a gyülekezet érdekeinek felkarolására, amelynek rendes tisztikara volt gondnokkal, jegyzővel stb. Munkásságának köszönhetően felpeszdült a „szendergő” dészicichegyi gyülekezeti élet.¹⁰

1919-ben, az impériumváltást követően a dési magyar középiskolának ki kellett költöznie az állami középiskola épületéből, viszont megengedték, hogy a középiskolai tanári kar a református elemi leányiskola helyiségeiben folytassa a középiskolás diákok oktatását. Ezt csak úgy lehetett megoldani, hogy a két tagozat oktatása felváltva, tehát délelőtt és délután folyt, amely az elemi oktatás kárára ment. A gyülekezet iskolaszékének elnökeként Vásárhelyi János tudatában volt volt annak, hogy milyen nagy felelősség hárul rá amiatt, hogy Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegye területén a dési volt az egyetlen magyar középfofó tanintézet. Ezért kezébe kellett vennie az áldatlan állapot rendezését. Előterjesztésére a gyülekezet vezetősége fel is vállalta 1919-től a középiskola fenntartását, amely hatalmas terhet rótt anyagilag a gyülekezetre, mivel államsegélyt nem kaptak a hatóságoktól. Az egyházközség szintén az ő kezdeményezésére engedte át a gimnázium részére a református fiúiskolát és az ahhoz tartozó épületeket, s a tulajdonjog megtartása mellett, haszonélvezeti joggal 100 kataszteri hold földet és az elemi iskolai könyvtár használatát is biztosította a középiskola számára. Államsegély hiányában még az egyházközség nagylelkű felajánlása is kevésnek bizonyult az iskola fenntartásához, ezért magasabb tandíjat állapítottak meg, és a gyülekezet tehetősebb tagjait adakozásra kérték fel. Már az első, 1919/1920-as tanévben 227 diák tanult a 11 tanerős intézetben, amely azt tükrözte, hogy az iskolalapítással valós igényt elégítettek ki.¹¹

Vásárhelyi János valláserkölcsi alapon igyekezett megszervezni az iskolát. Így az oktatás rendjén a Kolozsvári Református Gimnázium tantervét követték, bevezették a diákok kötelező vasárnapi istentisztelet-látogatását, hétfőnként és szombatonként pedig bibliamagyarázatos áhítatokat tartottak számukra. A jegyzőkönyvek tanúsága szerint az iskolában zavartalanul folyt a tanítás, annak ellenére is,

¹⁰ Vásárhelyi: *Emlékeim I.*, 165–167., 170–71; DészEhkLvt D/301, 51/1920. december 5. EREL-PüspökLvt, 198/1958. június 10. Jegyzőkönyvi kivonat a Dési Református Egyházközség 1958. június 9-én tartott ünnepi gyűléséről.

¹¹ Vásárhelyi: *Emlékeim I.* 167. EREL-PüspökLvt, 228/1950. december 13. Bánya Ferenc: *A Dési református templom története.* DREL, D/301, 67/1921. június 5. Uo. 7/1919. július 13. DREL, D/301. 27/1920. október 17. DREL, D/164, 39/1956. július 12.

hogy azt az elszegényedett és sok esetben munkanélkülivé vált gyülekezeti tagok tartották fenn anyagilag.¹²

Vásárhelyi János Désen is igyekezett jó kapcsolatot ápolni a különböző felekezetekkel és nemzetiségekkel. Igehirdetéseit több megyei és városi román hivatalnok is hallgatta. Eleinte „hivatalból”, később érdeklődésből. Ennek hatására Vásárhelyi is elkezdte keresni a románsággal való együttműködés lehetőségeit. Ugyanígy közelített a felekezetek felé is, azonban a római katolikusok reverzális terén tanúsított magatartása őt is válaszlépésre kényszerítette. Az 1918. december 8-án tartott presbitergyűlésen javaslatára tiltják meg a református egyháztagoknak, hogy reverzalist adjanak más felekezetek számára, továbbá kimondják, hogy az olyan református hívőtől, aki reverzális adásával tagadta meg hitét, a református lelkész megtagadhatja az esketés szolgálatának elvégzését.¹³

Vásárhelyi János dési szolgálata idején kezdett bekapcsolódni az egyetemes egyházi közéletbe. Előbb a Makkai Sándor és teológiai tanártársai által fémjelzett Vécsi Szövetség hívta meg soraiba, amelyet elfogadott, azonban kis idő múlva kilépett belőle, egyrészt a szövetségen belül meghonosodó „pietáskodás” miatt, másrészt pedig azért, mert úgy látta, hogy a szövetség egyes személyek egyházpolitikai érvényesülését szolgálta. Ezután a Kecskeméthy István professzor vezette Lelkész Egyesület munkájába kapcsolódott be, amelynek titkára is lett. Később innen is kilépett, mivel nem tudott azonosulni azzal a sokszor indokolatlan és kíméletlen kritikával, amelyet a Lelkész Egyesület az egyházkerületi vezetéssel szemben fogalmazott meg.¹⁴

Közeleti tevékenységének legjelentősebb eredménye az volt, hogy miután az impériumváltás idején őt is behívták a Désen szerveződött Nemzeti Tanácsba, bölcs tanácsával megakadályozta, hogy a helyi lakosok a városban elszállásolt honvédezzel karöltve értelmetlen ellenállást tanúsítsanak a bevonuló román hadsereggel szemben. Ezzel Dés elkerülte Zilah sorsát.¹⁵

Vásárhelyi János tartalmas és eredményekben gazdag dési szolgálata rövid ideig tartott. Az 1921. szeptember 18-i presbitergyűlésen lemondott dési lelkészi állásáról, mivel elfogadta a kolozsvár-alsóvárosi gyülekezet meghívását. November 13-án, a vasárnapi istentisztelet keretében köszönt ki a dési gyülekezetből. Utóda Gönczy Lajos, a későbbi teológiai tanár lett, aki a gyülekezetben rende-

¹² Vásárhelyi: *Emlékeim* I. 168. DésEhkLvt D/301, 7/1919. július 13. Uo. 94/1921. június 19.

¹³ Vásárhelyi: *Emlékeim* I., 164. Tókes István: Vásárhelyi János püspök életrajza. In: *Református Szemle* 49. (1956/6–7), (168–173) 171. DésEhkLvt D/301, 128/1918. december 8.

¹⁴ Vásárhelyi: *Emlékeim* I., 93–94.

¹⁵ Uo. 86.

zett viszonyokat talált Vásárhelyi János után.¹⁶ Dr. Parádi Ferenc presbiter ezt írta róla:

„Szeretetreméltó egyéniségével, kiváló igehirdetéseivel azonnal meghódította s eggyé olvasztotta a dési ref. egyház híveit. Akik átéltük azokat a nagy időket, tudjuk, mit jelent az eggyé olvadás, mit jelent a nagy célok érdekében hozott áldozatok értéke [...]”¹⁷

A gyülekezet hálás ragaszkodását a búcsúzásakor palást ajándékozásával, az azt követő évtizedekben pedig hol emléklappal, hol Vásárhelyiről készült arcképpel, hol a dési templom festett képével fejezte ki lelkipásztora iránt.¹⁸ Vásárhelyi is szívébe zárta dési híveit. Kiköszönése után 22 évvel abban a palástban szolgált a désiek között, amelyet ők ajándékoztak neki. Szeretetüket később sem feledte:

„Hálásan gondolkodom dési lelkészi működésemmre is, amelynek ideje alatt a dési gyülekezet valóban dédelgető szeretettel vett körül, és minden munkámban lelkesen támogatott. Ezért történhetett meg, hogy az a pár esztendő, amelyet Désen eltöltöttem, lelkészi szolgálatom egyik legtermékenyebb ideje volt, és ezért feleségemmel együtt mindenkor hálásan gondoltunk a dési gyülekezetben eltöltött időre.”¹⁹

* * *

Vásárhelyi János dési szolgálatáról ugyanazokat a megállapításokat fogalmazhatjuk meg, mint beszercei működéséről. Ez tulajdonképpen beszercei szolgálatának egyenes folytatása volt. A fő hangsúlyt itt is az igehirdetésre helyezte, és a háborús helyzet miatti kényszerű nyugalom hónapjait az igehirdetését gazdagító bibliai tanulmányokra és a maga tudományos továbbképzésére használta. Akárcsak beszercei szolgálata idején, ekkor is a német teológusok munkáit tanulmányozta. Désen is folytatta belmissziói munkáját. Újraszervezte a Konfirmáltak Egyesületét, megszervezte a leányegyletet, különböző korcsoportoknak tartott bibliaórákat, elindította és megszervezte a déscicheckyi hívek közötti szolgálatot stb. Désen is nagy figyelmet fordított a szeretetszolgálatra. A felekezetekkel és

¹⁶ DsEhkLvt D/301. 20/1921. szeptember 18. Uo. 96/1921. szeptember 18. Uo. 152/1921. november 13. Molnár János: Gönczy Lajos (1889–1986). In: Hatházy Ferenc (szerk.): *Akik jó bizonysgot nyertek. A Kolozsvári Református Teológia tanárai, 1895–1948*. Gondozta Kozma Zsolt. [Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet] Kolozsvár 1996, (319–336) 327.

¹⁷ DsEhkLvt D/164. 39/1956. július 12.

¹⁸ EREL-PüspLvt, 432/1956. november 28. Vásárhelyi János levele Volloncs Miklós nyugalmazott espereshez. Uo. 100/1957. április 24. Vásárhelyi János levele Horváth József udvarhelyi espereshez. Uo. 198/1958. június 10. Jegyzőkönyvi kivonat a Dési Református Egyházközség 1958. június 9-én tartott ünnepi gyűléséről.

¹⁹ Uo. 321/1956. július 19. Vásárhelyi János levele Bánai Ferenc espereshez.

nemzetiségekkel itt is a jó kapcsolat kialakítására törekedett. Ennek érdekében elkezdett román nyelven tanulni. Kiemelkedő kezdeményezése a közép fokú egyházi iskola alapítása, amely azt bizonyítja, hogy felismerte az új idők támasztotta igényeket. Kortársai értékelték szorgalmát, fáradhatatlan munkabírását és éleslátását, s így meghívták a Vécsei Szövetségbe, amellyel bekapcsolódott az egyházkerületi egyházi közéletbe, majd megválasztják a Lelkész Egyesület titkárának. Mindezek azt jelezik, hogy kortársai ekkor már őgy tekintettek rá, mint aki az Erdélyi Református Egyházkerület egy meghatározó személyiségére.

Felhasznált irodalom

Az esperes beiktatása. In: *Református Szemle*, 7. (1914/28), 452.

B. D. [Borbáth Dániel.]: Vásárhelyi János püspök életrajza. In: *Református Szemle* 29. (1936/19–20), 294.

Esperesválasztás a dési egyházmegyében. In: *Református Szemle* 7. (1914/19), 301–302.

Magyar Hunor – Veres Tünde: *A Dési Református Egyházmegye templomai*. Székelyudvarhely 2012.

Molnár János: Gönczy Lajos (1889–1986). In: Hatházy Ferenc (szerk.): *Akik jó bizonyosságot nyertek. A Kolozsvári Református Teológia tanárai, 1895–1948*. Gondozta Kozma Zsolt. [Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet] Kolozsvár 1996, 319–336.

Személyi változások gyülekezeteinkben. In: *Református Szemle* 11. (1918/4), 81.

Tőkés István: Vásárhelyi János püspök életrajza. In: *Református Szemle* 49. (1956/6–7), 168–173.

Levéltári források

Az erdélyi református püspöki levéltár az Erdélyi Református Egyházkerületi Levéltárban

623/1943. jan. 6.; 432/1956. nov. 28.

Bányai Ferenc: *A Dési református templom története* (228/1950. december 13.).

Vásárhelyi János levele Bányai Ferenc espereshez (321/1956. július 19.).

Vásárhelyi János levele Volloncs Miklós nyugalmazott espereshez (1956. november 28.).

Vásárhelyi János levele Horváth József siklói espereshez (100/1957. április 24.).

Jegyzőkönyvi kivonat a Dési Református Egyházközség 1958. június 9-én tartott ünnepi gyűléséről (198/1958. június 10.).

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsának levéltára az Erdélyi Református Egyházkerületi Levéltárban

Lelkészek személyi lapjai: Vásárhelyi János (1924. márc. 17.).

Vásárhelyi János hagyatéka az Erdélyi Református Egyházkerületi Levéltárban

Vásárhelyi János: *Emlékeim*. I. Kézirat.

A Dési Református Egyházközség Levéltára, Dés (DésEhkLvt)

D/301. Presbiteri gyűlések jegyzőkönyve 1917–1922-ig:

D/164. Presbiteri gyűlések jegyzőkönyve 1956–1958-ig:

* * *

János Vásárhelyi's Ministry in Dés

In my study, I present the ministry of Bishop János Vásárhelyi in Dej, where he served as minister responsible for home missions and as inspector of schools. The years he spent in Dés were a period of inner renewal and strength for him, while at the same time he organised the congregation's charitable service, launched youth work, reorganized the Association of the Confirmed and revitalised the church life of the congregation in Dêscichegy (Viile Dejului). Following the change of sovereignty, he founded a Reformed secondary school, which at that time was the only Hungarian middle-level educational institution in Szolnok-Doboka and Beszterce-Naszód counties. As a member of the Vécsi Szövetség (League of Brâncovenesti) and the Lelkész Egyesület (Union of Ministers), he became involved in the wider ecclesiastical life of the Reformed Church, while simultaneously taking part in the civic life of the town as a member of the Dési Nemzeti Tanács (National Council of Dej).

Keywords: János Vásárhelyi, pastoral ministry, Dés (Dej), home mission, preaching, Reformed secondary school, Vécsi Szövetség (League of Brâncovenesti), Union of Ministers.